

Marta Šimečková získavala od štátu vysoké dotácie napriek hroziacim exekúciám

Marta Šimečková ako štatutárny orgán občianskeho združenia Projekt Fórum získavala štátne dotácie napriek zákonnej prekážke – vedomosti o hrozacej exekúcii, a to nielen zo strany EACEA. Oprávnenosť exekúcie nakoniec potvrdila európska ombudsmanka.

Občianske združenie Projekt Fórum bolo založené v roku 2006. Na poste predsedníčky a štatutárky pôsobí Marta Šimečková, matka predsedu Progresívneho Slovenska Michala Šimečku.

Informácie o pochybnom hospodárení združenia s peniazmi z európskych fondov priniesol týždenník Plus 7 dní, ktorý upozornil na prebiehajúcu exekúciu voči občianskemu združeniu zo strany Európskej únie.

Združenie v rokoch 2010 až 2012 získalo európsky grant cez agentúru EACEA (European Education and Culture Executive Agency – Európska výkonná agentúra pre vzdelávanie a kultúru) v rámci literárnej iniciatívy Mirrors of Europe (Zrkadlá Európy).

Združenie nevedelo doložiť úplnú záverečnú správu

Grantová dohoda stanovovala jasné podmienky čerpania dotácie vrátane povinnosti predložiť záverečnú správu do júna 2013, obsahujúcu údaje o tom, či a ako boli použité zverené prostriedky.

Správa však bola zo strany občianskeho združenia predložená až v marci 2014 a podľa EACEA nebola úplná. Úplnú správu nedokázalo združenie predložiť ani v roku 2015, keďže stále nespĺňala požiadavky dohody o grante. Šimečková následne požiadala o ďalšie predĺženie lehôt.

Po sérii výziev na doplnenie dokumentácie EACEA v júni 2018 iniciovala vymáhanie finančných prostriedkov vo výške 113 400 eur, keďže združenie nevedelo riadne preukázať účelnosť použitia dotácie. Po započítaní exekučných nákladov, poplatkov a trov právneho zastúpenia sa suma navýšila na približne 160-tisíc eur. Exekúcia sa začala na jeseň 2024.

Šimečková sa spoliehala na záruky jej „kontaktnú“

Marta Šimečková v rozhovore pre Aktuality.sk obhajovala svoje konanie tým, že v čase čerpania grantu očakávala, že projekt bude mať zabezpečené spolufinancovanie. Grant bol spolovice hradený z prostriedkov EÚ, pričom druhú polovicu mal zabezpečiť samotný prijímateľ. Dotácia mala umožniť spisovateľom cestovať do iných krajín a tvoriť literárne diela.

Šimečková sa pri financovaní druhej polovice projektu spoliehala na to, že ju pokryje Slovenská republika. Podľa jej slov ju ubezpečila osoba, ktorú označila ako „európsky kontaktný bod“, že Ministerstvo kultúry SR tento projekt podporí a „nebude to problém“.

Na základe tohto ubezpečenia sa rozhodla projekt spustiť. V skutočnosti však Projekt Fórum dostal od ministerstva iba dvetisíc eur, čo spôsobilo zásadný problém s financovaním celej iniciatívy. Keďže združenie nemalo dostatok prostriedkov, nebolo schopné zrealizovať všetky plánované aktivity, ku ktorým sa v rámci grantu zaviazalo, a to napriek tomu, že EACEA mu poskytla dodatočné lehoty.

Šimečková napriek tomu tvrdí, že všetky vynaložené prostriedky boli riadne preukázané a audítormi skontrolované.

Európska ombudsmanka potvrdila pochybenia občianskeho združenia

Zistenia európskej ombudsmanky Emily O'Reillyovej, na ktorú sa paradoxne obrátila sama Šimečková, však hovoria presný opak.

Ombudsmanka pri preskúmaní sťažnosti konštatovala, že napriek viacerým predĺženým lehotám nevedelo občianske združenie riadne preukázať svoju činnosť od roku 2013 ani v nasledujúcich troch rokoch.

V júni 2018 agentúra EACEA informovala Šimečkovú o zámere vymáhať finančné prostriedky, ktoré jej boli vyplatené v rámci predbežného financovania projektu.

Európska únia, ilustračný obrázok. Foto: TASR/AP

Následne v júli 2019 agentúra potvrdila, že bude vymáhať sumu 113 400 eur. Dôvodom bolo, že projekt nemal vyrovnaný rozpočet a nespĺňal podmienky oprávnenosti v rámci programu Kultúra 2007 – 2013, a to napriek tomu, že občianske združenie dostalo podľa ombudsmanky „výnimočné“ možnosti na jeho dokončenie.

Európska ombudsmanka vo svojej správe uviedla, že samotná Marta Šimečková uznáva, že neposkytla úplnú záverečnú správu a projekt nebol plne realizovaný, čím porušila povinnosti vyplývajúce z grantovej dohody. O'Reillyová dodáva, že agentúra EACEA nemohla overiť, či boli peniaze použité v súlade s účelom projektu, a preto bola povinná vymáhať ich späť.

Záver vyšetrovania sú teda jednoznačné: vymáhanie prostriedkov, o ktorom bola Marta Šimečková informovaná najneskôr v roku 2018, bolo zákonné a oprávnené. Združenie nepredložilo relevantné dokumenty, ktoré by preukazovali využitie viac ako 100-tisíc eur, a preto ich musí vrátiť. Exekučné konanie v tejto veci prebieha od konca októbra 2024.

Vysoké štátne dotácie napriek dlhom

Okrem neschopnosti riadne vydokladovať účelnosť minutých peňazí z fondov a následnej exekúcie je v tomto smere podstatná skutočnosť, že Marta Šimečková bola upovedomená o tom, že tieto peniaze budú vymáhané.

Projekt Fórum pritom získaval ďalšie štátne dotácie aj po tom, ako bolo známe, že mu hrozí exekúcia – a to nielen zo strany európskej agentúry. Od júna 2018 až do 2. mája 2024 získalo OZ Projekt Fórum dotácie vo výške viac než 420-tisíc eur.

Tieto prostriedky poskytli Fond na podporu umenia, Ministerstvo spravodlivosti SR a Ministerstvo kultúry SR, ako vyplýva zo zmlúv zverejnených v Centrálnom registri zmlúv.

Proti žiadateľovi dotácie nesmie byť vedený výkon rozhodnutia

Podmienkou na poskytnutie dotácie je, že žiadateľ predloží zákonom stanovené dokumenty, ktoré musia byť pravdivé.

Zákon však zakazuje poskytnúť dotácie osobe, ktorá má finančné podližnosti, ako napríklad neusporiadané finančné vzťahy so štátnym rozpočtom, je voči nej vedené konkurzné konanie, je v reštrukturalizácii, má nedoplatky na poistnom alebo je voči nej vedený výkon rozhodnutia.

Práve vedenie výkonu rozhodnutia voči žiadateľovi je prípad, keď je zo strany nejakého orgánu uložené rozhodnutie napríklad v podobe vrátenia finančnej prostriedky. Na jeho splnenie má väčšinou povinná osoba stanovenú určitú lehotu. Vykonaťnosť nastáva, len čo táto lehota uplynie. Ak ho dlžník nesplnil dobrovoľne, je možné pristúpiť k nútenému výkonu rozhodnutia, a to napríklad v exekučnom konaní.

Toto opatrenie je v zákone prítomné preto, aby nedochádzalo k situáciám, že štát bude poskytovať dotácie osobám, ktoré z nich budú uhrádzať svoje predchádzajúce dlhy, respektíve budú zhabané v rámci exekučných či iných konaní.

Zákon tak myslí na prípady, keď je žiadateľ v zlej finančnej situácii, a preto takáto osoba nemôže byť prijímateľom dotácií.

Pochybné čestné vyhlásenie výmenou za dotácie

Žiadateľ o dotáciu preukazuje svoju finančnú stabilitu v danom prípade iba čestným vyhlásením, ktoré doručí príslušnému orgánu.

V tomto smere je mimoriadne zaujímavé, že Projekt Fórum dostával veľké štátne dotácie napriek tomu, že mu bolo známe rozhodnutie európskej agentúry o vrátení vysokej sumy nevydokladovaných prostriedkov.

Toto rozhodnutie bolo vykonateľné už v roku 2018, keď agentúra EACEA oficiálne informovala OZ Projekt Fórum o spustení procesu vymáhania približne 113 400 eur. Bez vykonateľnosti rozhodnutia by totiž proces vymáhania nemohol byť spustený.

Marta Šimečková musela v tomto prípade pri každej žiadosti o dotáciu ako štatutárka občianskeho združenia čestne vyhlásiť, že voči nej v danom čase nie je vedený výkon žiadneho rozhodnutia, čo však nebola pravda.

Následky nepravdivého čestného vyhlásenia môžu vyústiť do pokuty, pokiaľ by však nešlo o prípad krivého vyhlásenia, ktorý by už spadal do trestnoprávnej roviny. Ak si niekto porovná výšku prípadnej pokuty – spravidla v desiatkach či stovkách eur – so sumami získaných dotácií, ktoré sa pohybujú v desiatkach až stovkách tisíc eur, je zrejmé, že potenciálny zisk výrazne prevyšuje riziko.

Šimečková čelila aj inej exekúcii

Predmetné konanie o vymáhaní pohľadávky pritom nie je jediným, ktorému Marta Šimečková čelila. V Obchodnom vestníku sa nachádza upovedomenie exekútora zo dňa 18. 7. 2019 – teda v čase poberania dotácií – o začatí exekúcie na základe exekučného titulu ešte z roku 2015.

V tomto prípade síce nejde o vysokú sumu a exekúcia bola vedená voči Šimečkovej ako fyzickej osobe, no aj tento prípad svedčí o tom, ako zodpovedne pristupuje predsedníčka občianskeho združenia k svojim finančným záväzkom – a zároveň ako jednoducho môže osoba v exekúcii získať masívne štátne dotácie.

A to pravdepodobne napriek tomu, že pri ich získavaní uvádza nepravdivé údaje. Zarážajúci je aj fakt, že štátu na poskytnutie finančných prostriedkov stačí iba čestné vyhlásenie žiadateľa – a môže tak previesť značné sumy na účet subjektu, ktorý sa reálne nachádza vo vážnych finančných problémoch.

V tomto prípade je potrebné mať na pamäti skutočnosť, že európska agentúra žiada späť peniaze, ktoré občianskemu združeniu poskytla a ktoré nevie Marta Šimečková riadne vydokladovať napriek opakovaným pokusom, kde vlastne skončili.

Ak by Projekt Fórum riadne preukázal vynaloženie prostriedkov na konkrétne aktivity, nečelil by problémom zo strany EÚ. Absenciu transparentného vysvetlenia potvrdila aj európska ombudsmanka.

Ani takéto mimoriadne podozrivé a nezákonné praktiky však nebránili občianskemu združeniu v tom, aby ďalej čerpalo štátne dotácie. A to zrejme opäť v rozpore s pravidlami – exekúcii čelila nielen štatutárka Šimečková, ale aj samotné združenie.

Na Slovensku existuje množstvo ľudí, ktorí sa v dôsledku zadlženia a hroziacich exekúcií ocitli v existenčných problémoch. Takíto ľudia často nemajú žiadnu šancu získať financie na splatenie dlhov práve pre svoj právny status.

Ak však ide o občianske združenia, štát im veľkoryso poskytuje státisíce – výmenou len za niekoľko podpisov na papieri.